

เอกสารประกอบการเรียน

ชุด ภูมิศาสตร์น่ารู้

เล่มที่
1

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่

นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านยะหา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำแนะนำสำหรับครู

เอกสารประกอบการเรียน ชุด ภูมิศาสตร์น่ารู้ เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่ ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่เล่มนี้ให้นักเรียน
2. ครูอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ ให้นักเรียนฟังจนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินดูว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ มากน้อยเพียงใด
4. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และทำใบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเรียนรู้ภูมิภาคตนเองจากแผนที่และรูปถ่าย
5. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินดูว่านักเรียน มีความรู้ความเข้าใจหลังเรียนมากน้อยเพียงใด
6. ครูสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะพึงประสงค์ทางการเรียนและบันทึกผล
7. ครูตรวจคะแนนและบันทึกผลลงในแบบเก็บคะแนนการทำกิจกรรมการเรียนการสอนจากเอกสารประกอบการเรียนรู้เล่มนี้
8. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ และชมเชยผู้เรียนพร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติม

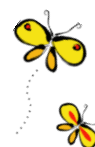

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลก และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ส 5.1 ป.5/1 สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย

ประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรู้ ชุด ภูมิศาสตร์น่ารู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่จบ นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของแผนที่ได้
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนที่
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของแผนที่

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ให้นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นักเรียนสามารถศึกษาเป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถและเป็นรายกลุ่มซึ่งควรมีสมาชิกประมาณกลุ่มละ 5-6 คนภายในกลุ่ม (เก่ง ปานกลาง อ่อน)
2. อ่านคำชี้แจงในการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นรายบุคคล
4. ศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่ด้วยความตั้งใจ
5. ศึกษาใบกิจกรรม
6. ปฏิบัติตามใบกิจกรรม
7. บันทึกองค์ความรู้ผลการทำกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม
8. ทำใบกิจกรรมที่ครูกำหนดไว้ให้เป็นรายบุคคล
9. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

ผังสาระการเรียนรู้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่

- ความหมายและความสำคัญของแผนที่
- องค์ประกอบของแผนที่
- ประเภทของแผนที่

2. ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออก
- ภาคตะวันตก
- ภาคใต้

ภูมิศาสตร์น่ารู้

3. การตั้งถิ่นฐานและย้ายถิ่นฐานประชากร

- การย้ายถิ่นฐานของประชากร
- การตั้งถิ่นฐานของประชากร
- ผลกระทบจากการย้ายถิ่นฐาน

4. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

- อิทธิพลสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์
- ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค
- ผลจากการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม
- แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เล่มที่ 1

ประเภทของแผนที่

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

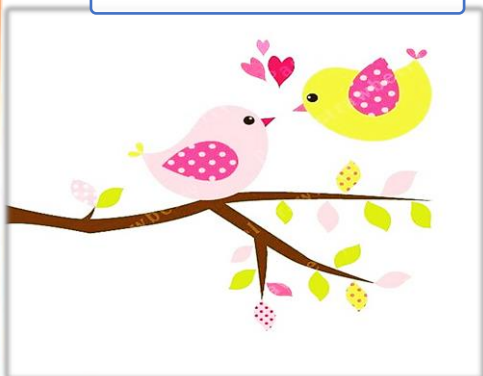
ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับแผนที่

ความหมายและความสำคัญของแผนที่

ความหมายของแผนที่

ความสำคัญของแผนที่

ประโยชน์ของแผนที่

องค์ประกอบของแผนที่

ชื่อแผนที่

ขอบระวางของแผนที่

มาตราส่วนแผนที่

พิกัดแผนที่

ทิศในแผนที่

สัญลักษณ์ในแผนที่

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย (X) กำกับบาทลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1. แผนที่มึประโยชน์อย่างไร

- ก. ช่วยให้เดินทางด้วยความปลอดภัย
- ข. ช่วยให้การเดินทางง่ายขึ้นไม่หลงทาง
- ค. ทำให้เพื่อนร่วมทางเชื่อถือเราในการเดินทาง
- ง. ทำให้เพื่อนร่วมทางมั่นใจในการเดินทางไปกับเรา

2. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแผนที่อ้างอิง

- ก. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ
- ข. เป็นแผนที่แสดงแหล่งลักษณะเฉพาะของเมือง
- ค. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
- ง. เป็นแผนที่แสดงแหล่งทรัพยากร

3. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแผนที่เฉพาะเรื่อง

- ก. เป็นแผนที่แสดงลักษณะบนพื้นผิวโลก
- ข. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
- ค. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ
- ง. เป็นแผนที่แสดงเกี่ยวกับ ที่ราบ เนินเขา แม่น้ำ เป็นต้น

4. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของแผนที่

- ก. ชื่อแผนที่
- ข. สัญลักษณ์
- ค. มาตราส่วน
- ง. ลักษณะภูมิประเทศ

5. “สีเขียว” ในแผนที่หมายถึงข้อใด

- ก. ที่ราบสูง
- ข. ที่สูง หรือ ภูเขา
- ค. ที่ราบลุ่ม หรือ ป่าไม้
- ง. แหล่งน้ำ เช่น ทะเล ทะเลสาบ หนองน้ำ

6. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของแผนที่

- ก. เป็นเครื่องมือแสดงเส้นทางเดิน
- ข. เป็นเครื่องมือในการวางผังเมือง
- ค. เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์
- ง. เป็นเครื่องมือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประชากรโลก

7. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วกางแขนทั้งสองข้าง ด้านหลังของเราจะเป็นทิศใดต่อไปนี้

- ก. ทิศใต้
- ข. ทิศเหนือ
- ค. ทิศตะวันตก
- ง. เป็นไปได้ทุกทิศ

8. (จากข้อ 7) แขนทางซ้ายมือ และขวามือของเราจะเป็นทิศใด

- ก. แขนด้านซ้ายมือเป็นทิศเหนือ และขวามือเป็นทิศใต้
- ข. แขนด้านซ้ายมือเป็นทิศใต้ และขวามือเป็นทิศเหนือ
- ค. แขนด้านซ้ายมือเป็นทิศตะวันตก และขวามือเป็นทิศใต้
- ง. แขนด้านซ้ายมือเป็นทิศเหนือ และขวามือเป็นทิศตะวันตก

9. ข้อใดไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญในการสืบค้นข้อมูลด้วยแผนที่

- ก. ความถูกต้อง
- ข. ความชัดเจน
- ค. ความน่าเชื่อถือ
- ง. ความซับซ้อนหลายมิติ

10. แผนที่แสดงป่าไม้ เส้นทางคมนาคม แหล่งทรัพยากร จัดอยู่ในแผนที่ประเภทใด

- ก. แผนที่เล่ม
- ข. แผนที่อ้างอิง
- ค. แผนที่ธรณีวิทยา
- ง. แผนที่เฉพาะเรื่อง

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย (X) กำกับบาทลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 8 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ความหมายและความสำคัญของแผนที่

ความหมายของแผนที่

แผนที่ คือ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประเภทหนึ่ง เพื่อแสดงลักษณะทางกายภาพ และที่ตั้งของสิ่งต่างๆ เป็นภาพย่อส่วนแสดงลักษณะของพื้นผิวโลก ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เส้นทางคมนาคม สถานที่ ท้องนา ท้องไร่ เป็นต้น

รวมไปถึงการนำเอารูปภาพสิ่งต่างๆ บนพื้นผิวโลก มาย่อส่วนให้เล็กลง แล้วนำมาเขียนลงกระดาษแผ่นราบ สิ่งต่างๆ บนพื้นโลกประกอบไปด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งเหล่านี้แสดงบนแผนที่โดยใช้สี เส้นหรือรูปร่างต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์แทน

ความสำคัญของแผนที่

แผนที่ เป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินงานตั้งแต่โบราณ ประโยชน์ของแผนที่ในสมัยนั้น คือใช้เป็นเครื่องแสดงเส้นทางเดิน ถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารในทางภูมิศาสตร์ถือว่าแผนที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ มีความสำคัญต่อการศึกษาข้อมูลเพื่อประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและทางการเมืองมีความจำเป็นในการวางแผนให้เหมาะสมกับการขยายตัวของชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

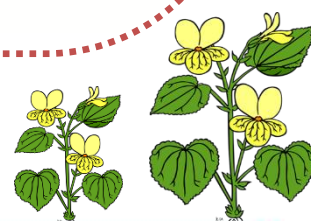
มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องช่วยในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แผนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การเรียนการสอน การประกอบอาชีพสาขาต่างๆ และการนำไปใช้งานด้านต่าง ๆ เช่น ภูมิศาสตร์ การสำรวจ ธรณีวิทยา การเกษตร ป่าไม้ การคมนาคมขนส่ง กิจกรรมทหารตำรวจ ศิลปวัฒนธรรม และข้อควรรู้ในการใช้แผนที่ที่มีดังนี้

1. **รู้ทิศ** เมื่อเราหันหน้าไปทางด้านทิศตะวันออก แล้วกางแขนทั้งสองข้างขึ้น ด้านหลังจะเป็นทิศตะวันตกด้านซ้ายมือเป็นทิศเหนือด้านขวามือเป็นทิศใต้
2. **รู้วิธีอ่านมาตราส่วน** ว่าย่อจากของจริงเท่าไรทำให้สามารถคำนวณหาระยะทางจริงได้
3. **รู้วิธีอ่านแผนที่** เช่น ที่ตั้งของประเทศไทยอยู่ที่ไหน อาณาเขตเป็นอย่างไร มีแม่น้ำสายสำคัญอะไรบ้างมีภูเขาอะไรบ้าง เป็นต้น
4. **รู้วิธีการวัดระยะทางในแผนที่** ถ้าระยะทางในแผนที่เป็นเส้นตรง สามารถวัดได้โดยใช้ไม้บรรทัด ไม้โปรแทรกเตอร์ แล้วนำไปคำนวณระยะทางในพื้นที่จริง ถ้าระยะทางในแผนที่เป็นเส้นโค้งหรือเส้นคดต้องใช้เส้นด้ายมาวางทาบตามเส้นระยะทางที่ต้องการวัดในแผนที่หลังจากนั้น ดึงเส้นด้ายให้ตึงแล้วนำไปทาบบนไม้บรรทัดเพื่อคำนวณระยะทางในพื้นที่จริง

ประโยชน์ของแผนที่

1. ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้แสดงเส้นทางคมนาคมในการเดินทาง เป็นต้น
2. ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แผนที่มึประโยชน์ในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว การวางแผนการท่องเที่ยว รวมถึงการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
3. ใช้ในการรายงานปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น แผนที่แสดงอุณหภูมิ แผนที่แสดงการเคลื่อนที่ของพายุ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นต้น
4. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนสร้างระบบสาธารณูปโภค เช่น วางแผนการตัดถนน วางระบบโทรคมนาคม วางสายไฟฟ้า วางท่อประปา การสร้างเขื่อน เป็นต้น
5. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น แผนที่แสดงความหนาแน่นของประชากร แผนที่แสดงแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไป เป็นต้น
6. ใช้ในกิจการทางทหาร โดยนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนทางยุทธศาสตร์ เช่น การเลือกตั้งที่ค่ายทหาร การทิ้งระเบิดโจมตีทางอากาศ เป็นต้น
7. ใช้ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ใช้เป็นข้อมูลในการสำรวจและปักปันเขตแดน เป็นต้น
8. ใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ เช่น ศึกษาชนิด คุณภาพ และการกระจายดิน ธรณีวิทยา ป่าไม้ เป็นต้น
9. ให้เราเข้าใจลักษณะภูมิประเทศซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์
10. ทำให้รู้จักที่ตั้งของประเทศ จังหวัด อำเภอ ภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น
11. เป็นประโยชน์สำหรับนักเดินทาง นักเดินทางใช้มักเป็นแผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม และบอกสถานที่ตั้งของสถานที่ต่าง ๆ

ใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง ความหมายและความสำคัญของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ตัวอย่าง.....✓.....0. แผนที่ช่วยให้รู้จักที่ตั้งของประเทศ เช่น ที่ตั้งของจังหวัดต่าง ๆ
-1. แผนที่ เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดหนึ่ง
-2. ข้อมูลในแผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพ และที่ตั้งของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นภาพแบบย่อส่วน
-3. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออก แล้วกางแขนทั้ง 2 ข้าง ด้านหลังของเราจะเป็นทิศใต้
-4. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออก แล้วกางแขนทั้ง 2 ข้าง ด้านซ้ายมือเราจะเป็นทิศเหนือ และด้านขวามือจะเป็นทิศใต้
-5. แผนที่จะมีประโยชน์ในเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ
-6. ข้อควรรู้ในแผนที่ ได้แก่ รู้ทิศ , รู้วิธีการอ่านมาตราส่วน , รู้วิธีการอ่านแผนที่ , รู้วิธีการหาระยะในแผนที่ เป็นต้น
-7. การเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ที่เราไม่รู้จักหากเรามีแผนที่จะทำให้เราถึงจุดหมายได้รวดเร็วขึ้น
-8. แผนที่ใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ เช่น ศึกษาชนิด คุณภาพ และการกระจายดิน ธรณีวิทยา ป่าไม้ เป็นต้น
-9. ความสำคัญของแผนที่คือ ใช้ในการศึกษาสภาพอากาศ และการพยากรณ์อากาศของประเทศ
-10. สิ่งสำคัญอีกประการของแผนที่ คือใช้ในการกิจการทางทหารโดยนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนยุทธศาสตร์ เช่น การเลือกที่ตั้งค่ายทหารต่าง ๆ เป็นต้น

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง ความหมายและความสำคัญของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของแผนที่ มา 10 ข้อ

ตัวอย่าง 0. ทำให้รู้จักที่ตั้งของประเทศ จังหวัด อำเภอ ภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง องค์ประกอบของแผนที่

องค์ประกอบของแผนที่ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนแผ่นแผนที่ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้ใช้งานแผนที่ได้ทราบรายละเอียดอย่างเพียงพอสำหรับการใช้แผนที่นั้น ประกอบด้วย 6 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. **ชื่อแผนที่** ระบุว่าเป็นแผนที่เรื่องอะไร เพื่อนำไปใช้ได้ถูกต้องและตรงกับความต้องการ เช่น แผนที่ประเทศไทย แผนที่โลก แผนที่ทวีปเอเชีย เป็นต้น
2. **ขอบระวางของแผนที่** คือ เส้นกั้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่ โดยมีตัวเลขบอกค่าละติจูด ลองจิจูดไว้ด้วย
3. **มาตราส่วนแผนที่** คือ อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างระยะทางในแผนที่กับระยะทางในพื้นที่จริง มาตราส่วนที่ปรากฏในแผนที่ มี 3 ประเภท คือ
 - **มาตราส่วนเศษส่วน** เช่น 1 : 250,000 หมายถึง ระยะทางในแผนที่ 1 ส่วน เท่ากับระยะทางจริง 250,000 ส่วน เป็นต้น
 - **มาตราส่วนเส้นบรรทัด** แสดงเป็นเส้นตรงที่แบ่งออกเป็นส่วน ๆ เท่า ๆ กัน มีตัวเลขกำกับระยะทางจริงไว้ เช่น 1 ช่อง เท่ากับ 100 กิโลเมตร เป็นต้น
 - **มาตราส่วนคำพูด** เช่น 1 เซนติเมตร : 10 กิโลเมตร หมายความว่า ระยะทางในแผนที่ 1 เซนติเมตร เท่ากับระยะทางจริง 10 กิโลเมตร เป็นต้น

4. **พิกัดภูมิศาสตร์** คือ การบอกตำแหน่งของพื้นที่ บริเวณใดบริเวณหนึ่งบนพื้นผิวโลก โดยใช้ค่าละติจูดและลองจิจูด
- ละติจูด คือ เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 180 เส้น โดยแบ่งซีกโลกเหนือ 90 เส้น และซีกโลกใต้ 90 เส้น แต่ละเส้นจะห่างกัน 1 องศา ทุกเส้นจะขนานกันแต่มีความยาวไม่เท่ากัน เส้นศูนย์สูตรยาวที่สุด และเส้นขั้วโลกสั้นที่สุด
 - ลองจิจูด หรือเส้นเมริเดียน เป็นเส้นที่ลากในแนวตั้งฉาก จากขั้วโลกเหนือถึงขั้วโลกใต้ทั้งหมดมี 360 เส้น ซีกโลกตะวันออก 180 เส้น และซีกโลกตะวันตก 180 เส้น เส้นลองจิจูดยาวเท่ากันทุกเส้น โดนมีเส้น เเมริเดียนแรกที่ 0 องศา ลากผ่านหอดูดาว ตำบลกรีนิช เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ
5. **ทิศ** แผนที่โดยทั่วไปจะกำหนดให้ส่วนบนสุดของแผนที่ คือ ทิศเหนือ ส่วนล่างเป็นทิศใต้ ทางขวามือของแผนที่เป็นตะวันออก และทางซ้ายมือของแผนที่เป็นทิศตะวันตก
6. **สัญลักษณ์แผนที่** คือ เครื่องหมายที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ บนผิวโลก ซึ่งมีรูปร่างคล้ายของจริง และรูปลักษณะที่ประดิษฐ์ขึ้น ทำให้ลักษณะที่แสดงชัดเจน ได้แก่ การใช้เครื่องหมาย และการใช้สี

สีฟ้าหรือสีน้ำเงิน	แหล่งน้ำ เช่น ทะเล ทะเลสาบ หนองน้ำ
สีเขียว	ที่ราบลุ่ม หรือป่าไม้
สีเหลือง	ที่ราบสูง
สีน้ำตาล	ที่สูง หรือภูเขาสูง

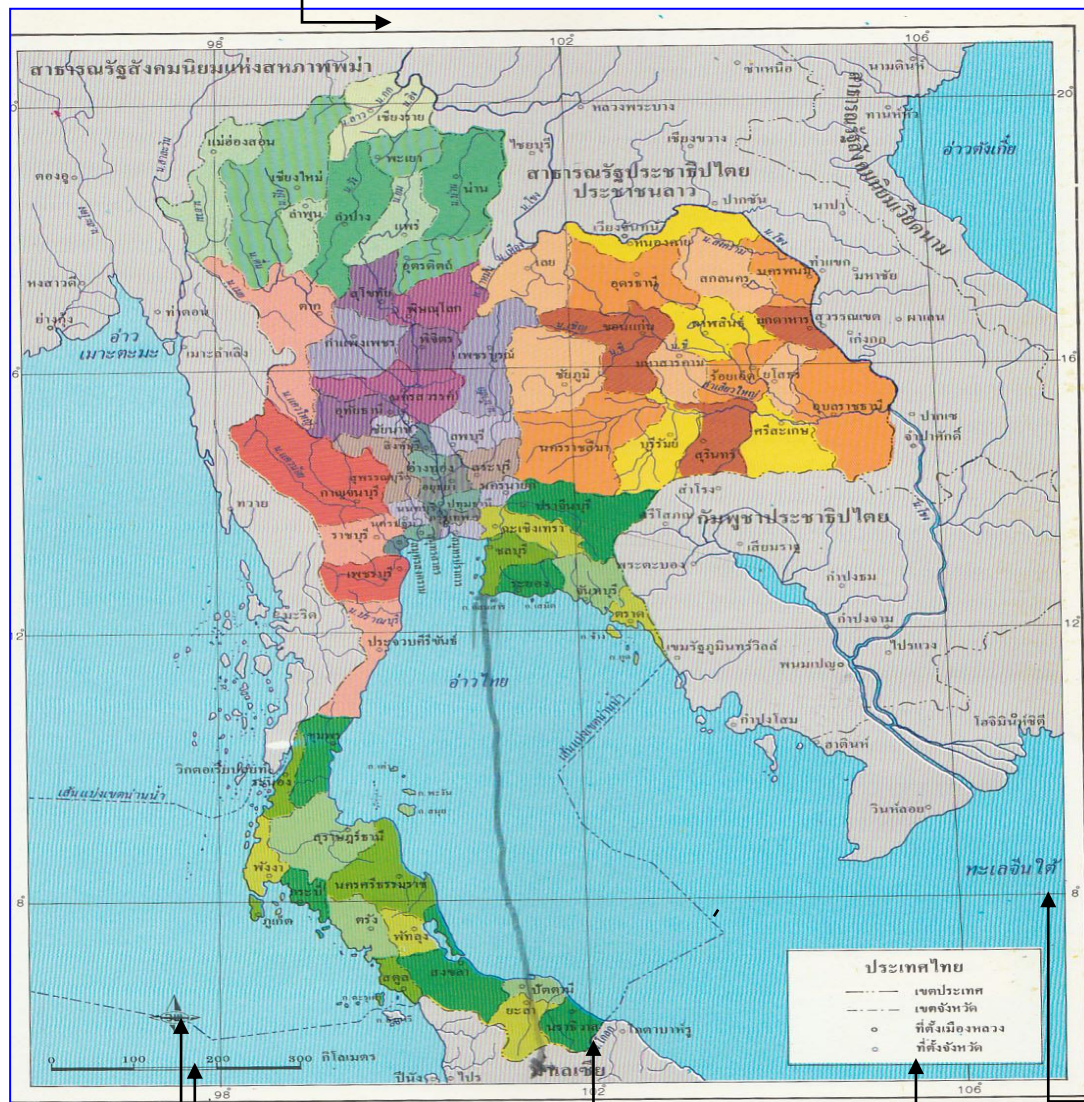
นักเรียนสามารถศึกษาได้เลยคะในหน้าต่อไป
(ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศไทย)

ขอบระวางของแผนที่

แผนที่ประเทศไทย

ชื่อแผนที่

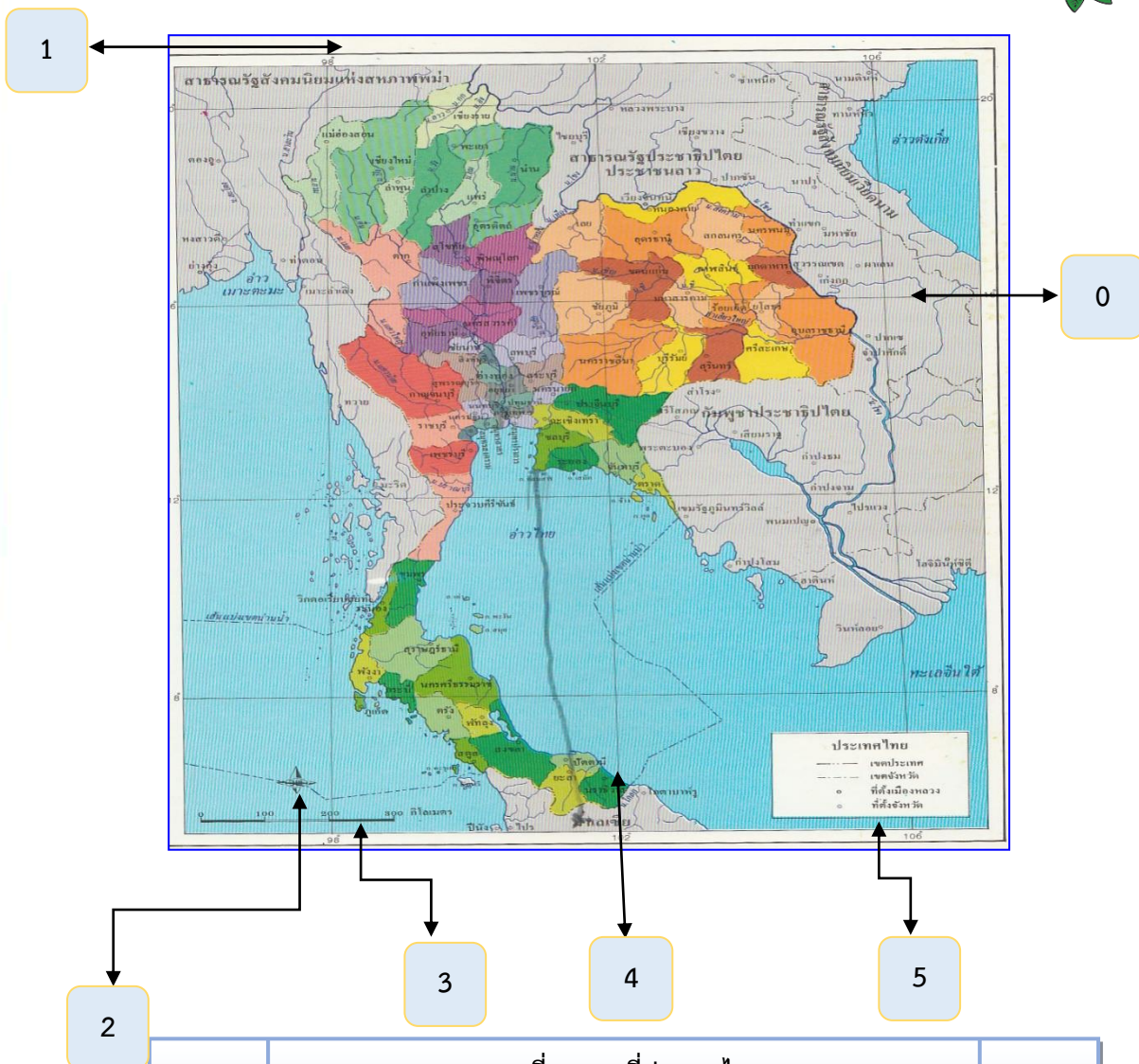

ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศไทย
 ที่มา : <https://www.google.com/search?q=แผนที่ประเทศไทย>
 ค้นหาเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562

ใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง องค์ประกอบของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาหมายเลขต่าง ๆ ในแผนที่ แล้วตอบคำถามข้อที่ 1-5
ว่าแต่ละหมายเลข คือองค์ประกอบใดของแผนที่

ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศไทย
ที่มา : <https://www.google.com/search?q=แผนที่ประเทศไทย>
ค้นหาเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562

จากแผนที่ที่เพื่อน ๆ ได้ศึกษา หมายเลขต่าง ๆ คือองค์ประกอบใดของแผนที่บ้างคะ

ตัวอย่าง 0. หมายเลข 0 คือ เส้นละติจูด

- 1) หมายเลขที่ 1 คือ.....
- 2) หมายเลขที่ 2 คือ.....
- 3) หมายเลขที่ 3 คือ.....
- 4) หมายเลขที่ 4 คือ.....
- 5) หมายเลขที่ 5 คือ.....

ส่วนข้อ 6-10 ให้เพื่อน ๆ นำคำที่กำหนดให้มาเติมลงในช่องว่างให้ได้
ใจความที่สมบูรณ์

เส้นละติจูด	เส้นลองจิจูด	สัญลักษณ์ของแผนที่
สีเขียว	ทิศ	ขอบระวางของแผนที่
มาตราส่วนแผนที่	องค์ประกอบของแผนที่	พิกัดภูมิศาสตร์
		สีฟ้าหรือน้ำเงิน

ตัวอย่าง 0. สีเขียว เป็นสัญลักษณ์แทนที่ราบลุ่ม หรือป่าไม้ ในแผนที่

- 6)เป็นเส้นที่ลากในแนวตั้งฉาก จากขั้วโลกเหนือถึงขั้วโลกใต้ทั้งหมดมี 360 เส้น ซีกโลกตะวันออก 180 เส้น และซีกโลกตะวันตก 180
- 7)เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 180 เส้น โดยแบ่งซีกโลกเหนือ 90 เส้น และซีกโลกใต้ 90 เส้น
- 8)เป็นสัญลักษณ์ในแผนที่แทนด้วยแหล่งน้ำ เช่น ทะเล ทะเลสาบ หนองน้ำ เป็นต้น
- 9)สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนแผ่นแผนที่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ใช้งานแผนที่ได้ทราบรายละเอียดอย่างเพียงพอในเรื่องที่ต้องการศึกษา
- 10)เส้นกั้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่ โดยมีตัวบอกค่าละติจูด ลองจิจูดไว้ด้วย

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบกิจกรรมที่ 2.2

เรื่อง องค์ประกอบของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ตัวอย่าง.....✓.....0. สัญลักษณ์ในแผนที่สีน้ำตาลหมายถึงที่สูง หรือภูเขา
-1. ชื่อแผนที่ระบุว่าเป็นแผนที่เรื่องอะไร เพื่อนำไปใช้ได้ถูกต้องและตรงกับความต้องการ
-2. ขอบระวางของแผนที่ คือ เส้นกันที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่ โดยมีตัวบอกค่าละติจูด ลองจิจูดไว้ด้วย
-3. มาตรฐานในแผนที่ที่มีทั้งหมด 5 ประเภท
-4. เส้นละติจูดหรือเรียกอีกอย่าง คือ เส้นเมริเดียน
-5. มาตรฐานในแผนที่ได้แก่ มาตรฐานเศษส่วน มาตรฐานเส้นบรรทัด และ มาตรฐานคำพูด
-6. เส้นละติจูด คือ เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 180 เส้น
-7. เส้นละติจูด แต่ละเส้นจะห่างกัน 1.5 องศา และทุกเส้นจะขนานกัน และมีความยาวเท่ากัน
-8. ทิศ ในแผนที่จะกำหนดให้ส่วนบนสุดของแผนที่ คือ ทิศเหนือ ส่วนล่างเป็นทิศใต้ ทางขวามือของแผนที่เป็นตะวันออก และทางซ้ายมือของแผนที่เป็นทิศตะวันตก
-9. สัญลักษณ์ในแผนที่ คือ เครื่องหมายที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ บนผิวโลก ซึ่งมีรูปร่างคล้ายของจริง และรูปลักษณะที่ประดิษฐ์ขึ้น ทำให้ลักษณะที่แสดงชัดเจน ได้แก่ การใช้เครื่องหมาย และการใช้สี
-10. สัญลักษณ์ในแผนที่สีฟ้าหรือสีน้ำเงินหมายถึงที่ราบสูง

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

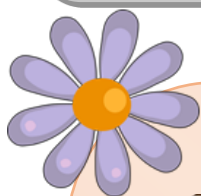
ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง ประเภทของแผนที่

แผนที่แบ่งได้หลายประเภท แต่ละประเภทมีข้อจำกัดในการใช้งานได้ต่างกัน เราสามารถเลือกแผนที่ได้ตามความเหมาะสมของการใช้งาน เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามความต้องการ

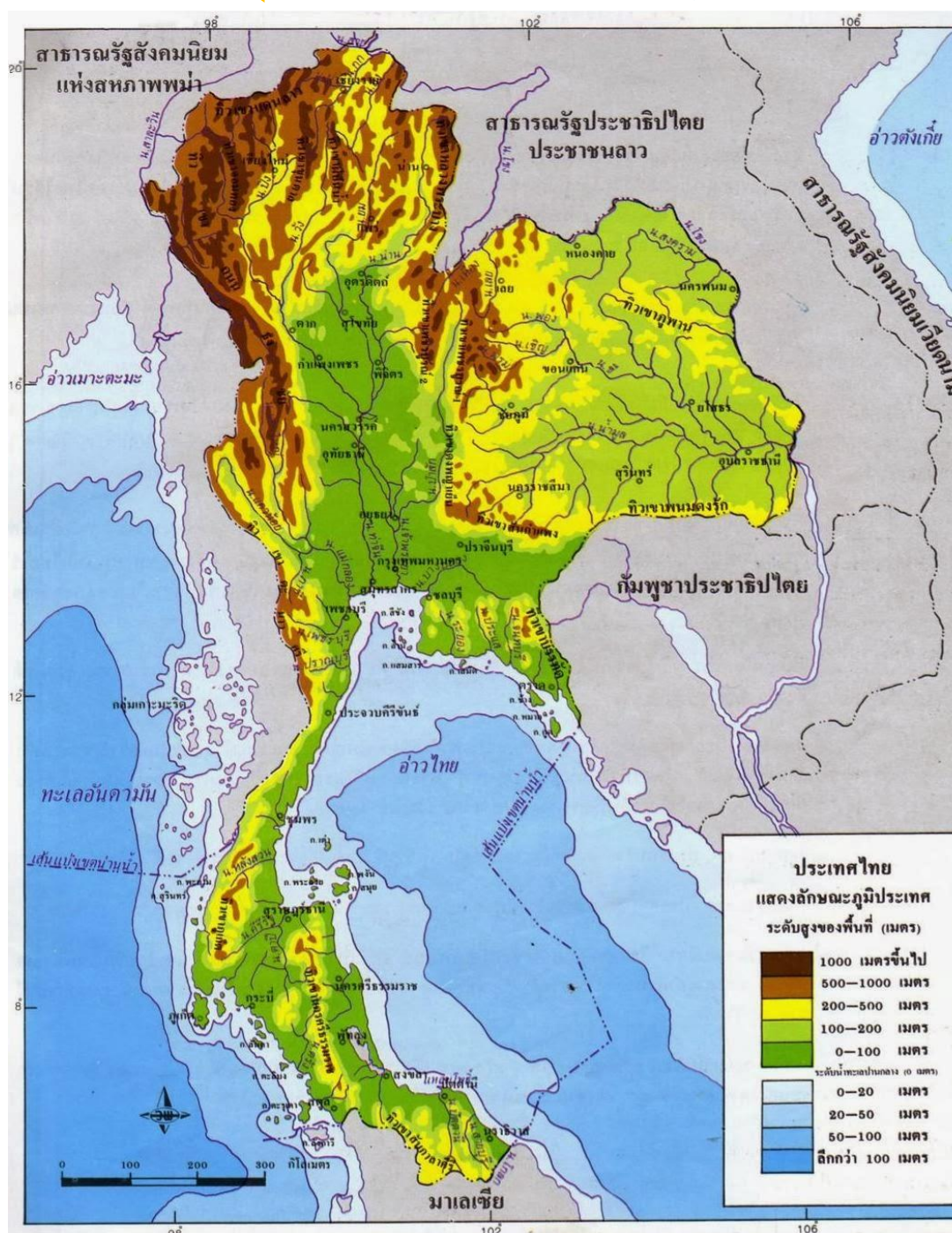
แผนที่จำแนกตามลักษณะการใช้งานได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. **แผนที่อ้างอิง** เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่นๆ แผนที่อ้างอิงที่สำคัญ ได้แก่ แผนที่ภูมิประเทศ (ภาพที่ 2) คือ แผนที่ที่ใช้แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก เช่น ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา แม่น้ำ เกาะ เป็นต้น แผนที่แสดงลุ่มแม่น้ำหลักในประเทศไทย (ภาพที่ 3) แผนที่อ้างอิงภัยพิบัติแผ่นดินไหวในประเทศไทย (ภาพที่ 4)
2. **แผนที่เฉพาะเรื่อง** เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย เช่น แผนที่เฉพาะเรื่องแสดงที่ท่องเที่ยว อำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ภาพที่ 5) แผนที่เฉพาะเรื่องแสดงป่าไม้สงวนจังหวัดยะลา (ภาพที่ 6) แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น แผนที่เฉพาะเรื่องยังรวมถึง แผนที่ที่แสดงเฉพาะสิ่งที่สนใจในบริเวณพื้นที่ ภูมิศาสตร์ที่เราสนใจ แผนที่นี้สามารถแสดงลักษณะต่างๆ เช่น การเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเกษตร หรือลักษณะเฉพาะของเมือง เช่น เขตการปกครอง หรือ ความหนาแน่นของประชากรด้วยเช่นกัน

แผนที่อ้างอิงลักษณะภูมิประเทศ

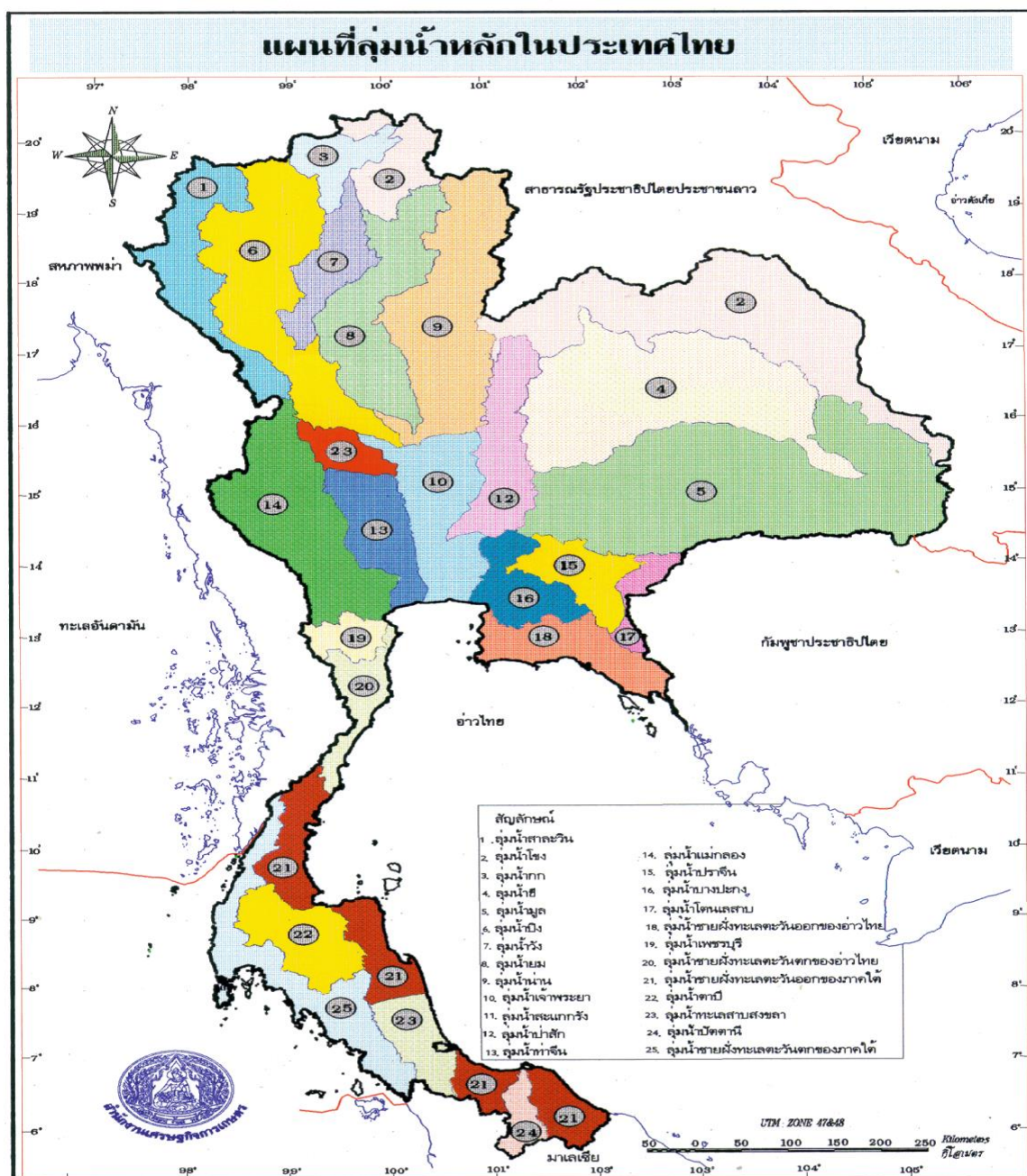

ภาพที่ 2 แผนที่อ้างอิงลักษณะภูมิประเทศ

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1NHL_thTH

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562

แผนที่อ้างอิงลุ่มแม่น้ำหลักในประเทศไทย

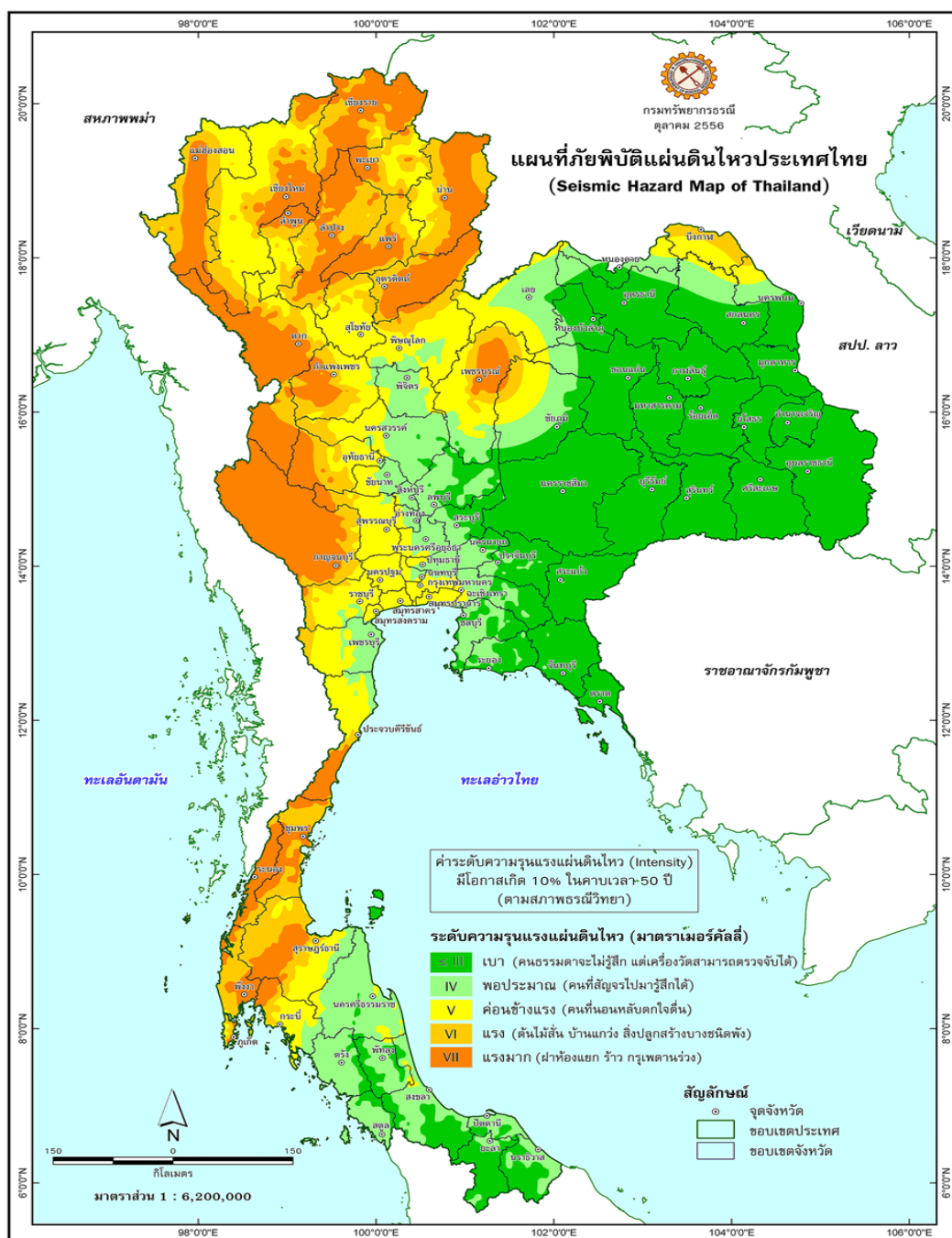

ภาพที่ 3 ลุ่มแม่น้ำหลักในประเทศไทย

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1N_thTH732TH734

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562

แผนที่อ้างอิงภัยพิบัติแผ่นดินไหวประเทศไทย

ภาพที่ 4 แผนที่อ้างอิงภัยพิบัติแผ่นดินไหวประเทศไทย

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1NHXL_TH734&biw=1536&bih

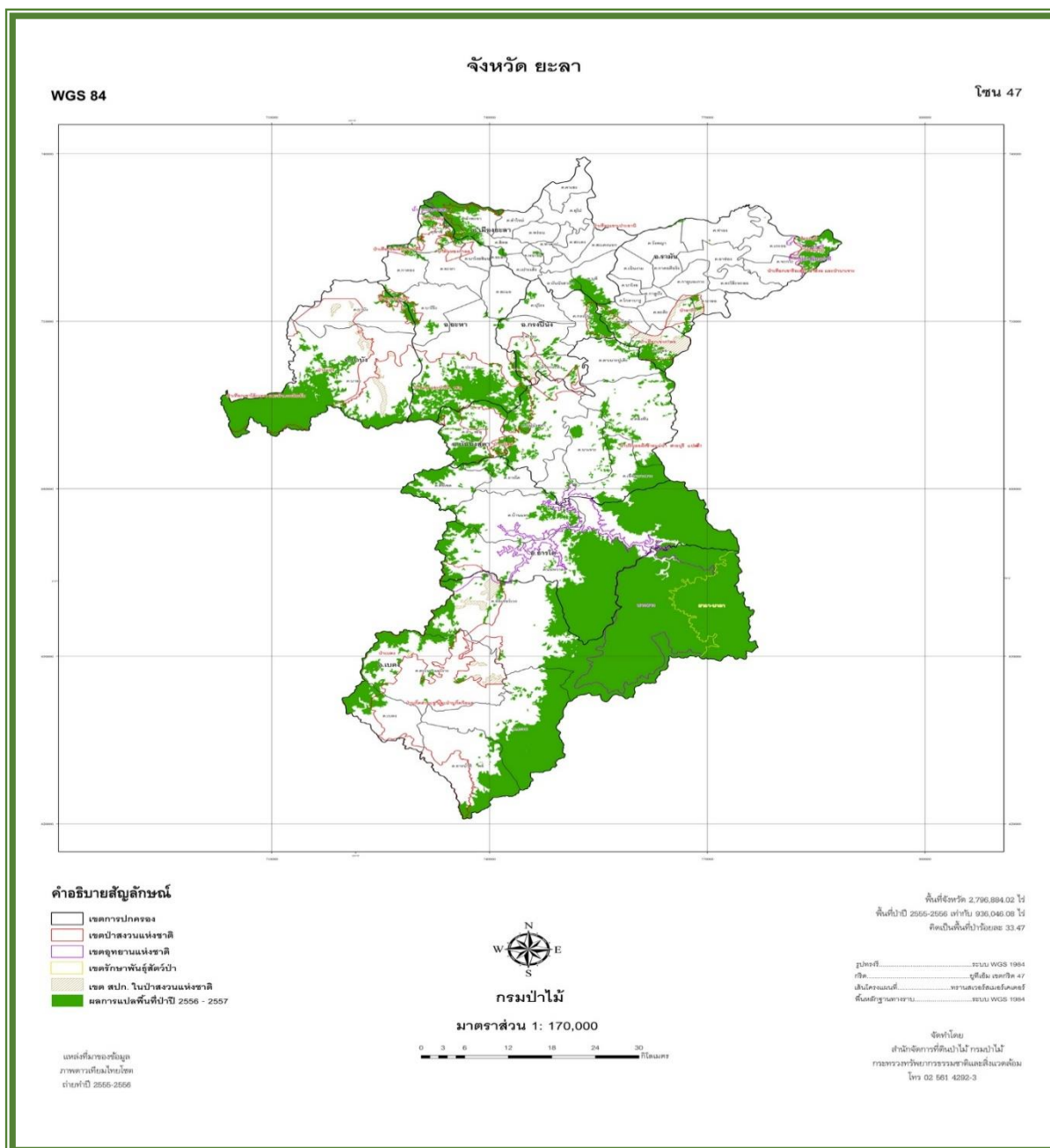
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562

แผนที่เฉพาะเรื่องแสดงที่ท่องเที่ยวอำเภอบาง จังหวัดยะลา

ภาพที่ 5 แผนที่ท่องเที่ยว อำเภอบาง จังหวัดยะลา
ที่มา : <http://www.oceansmile.com/S/Yala/Yala1.htm>
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562

แผนที่เฉพาะเรื่องแสดงป่าไม้สงวนจังหวัดยะลา

ภาพที่ 6 แผนที่ป่าไม้สงวนจังหวัดยะลา

ที่มา : https://new.forest.go.th/narathiwat/units/management_of_forest_land/

ภาพรวมพื้นที่ป่าไม้/พื้นที่ป่าสงวน-ยะลา

สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562

สาระน่ารู้

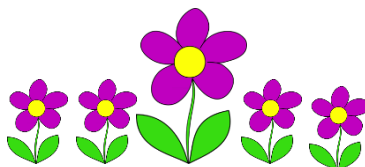

ทบทวนกันนิดนะครับเพื่อน ๆ แผนที่เฉพาะเรื่อง เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย เช่น แผนที่แสดงป่าไม้ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ส่วนแผนที่อ้างอิง เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่นๆแผนที่อ้างอิงที่สำคัญ ได้แก่ แผนที่ภูมิประเทศ คือแผนที่ที่ใช้แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก เช่น ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา แม่น้ำ เกาะ เป็นต้น

เยี่ยมไปเลยครับเด็ก ๆ เห็นไหมว่ายิ่งเรียนยิ่งสนุก และไม่ยากอย่างที่คิดใช่ไหมครับ ถ้ามีความพยายามและตั้งใจแบบนี้ครูเชื่อว่าประสบความสำเร็จในเรื่องที่เรียนแน่นอน ร้อยเปอร์เซ็นต์ เรามาลองทำใบกิจกรรมกันดูนะครับ

ใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ประเภทของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในวงกลมหน้าข้อความที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง 0. แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวของ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

☐

แผนที่อ้างอิง

☒

แผนที่เฉพาะเรื่อง

1. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

2. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

3. เป็นแผนที่ที่แสดงป่าไม้ , เส้นทางคมนาคม

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

4. เป็นแผนที่ที่แสดงลุ่มแม่น้ำหลักในประเทศไทย

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

5. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

6. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นโลก

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

7. เป็นแผนที่ที่แสดงเฉพาะสิ่งที่สนใจในบริเวณพื้นที่ภูมิศาสตร์

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

8. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะต่าง ๆ เช่น การเมือง วัฒนธรรม เป็นต้น

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

9. เป็นแผนที่ที่แสดง ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา เกาะ แม่น้ำ เป็นต้น

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

10. เป็นแผนที่ที่แสดงความหนาแน่นของประชากร

☐

แผนที่อ้างอิง

☐

แผนที่เฉพาะเรื่อง

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

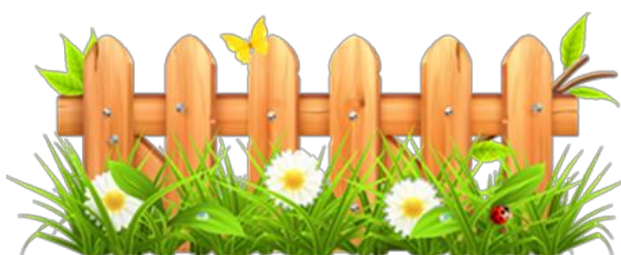
สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ใบกิจกรรมที่ 3.2

เรื่อง ประเภทของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ตัวอย่าง....×....0. แผนที่แสดงภัยพิบัติแผ่นดินไหวในประเทศไทยเป็นแผนที่อ้างอิง
-1. แผนที่อ้างอิง เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่นๆแผนที่
 -2. แผนที่เฉพาะเรื่อง เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย
 -3. แผนที่ภูมิประเทศ คือ แผนที่ที่ใช้แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก
 -4. แผนที่อ้างอิงที่สำคัญได้แก่ แผนที่แสดงป่าไม้ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม
 -5. การแสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก เช่น ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา แม่น้ำ เกาะ คือแผนที่เฉพาะเรื่อง
 -6. การแสดงเขตการปกครอง ความหนาแน่นของประชากร เป็นแผนที่เฉพาะเรื่อง
 -7. แผนที่ที่แสดงลักษณะต่าง ๆ เช่น การเมือง วัฒนธรรม จัดเป็นแผนที่อ้างอิง
 -8. แผนที่เฉพาะเรื่องเป็นแผนที่แสดงเฉพาะสิ่งที่สนใจในบริเวณภูมิศาสตร์ต่าง ๆ
 -9. แผนที่ที่แสดงถึงเศรษฐกิจ การเกษตร หรือลักษณะเฉพาะของเมือง จัดเป็นแผนที่เฉพาะเรื่อง
 -10. แผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะของเมือง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และเส้นทางคมนาคม จัดเป็นแผนที่อ้างอิง

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแผนที่อ้างอิง

- ก. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ
- ข. เป็นแผนที่แสดงแหล่งลักษณะเฉพาะของเมือง
- ค. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
- ง. เป็นแผนที่แสดงแหล่งทรัพยากร

2. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแผนที่เฉพาะเรื่อง

- ก. เป็นแผนที่แสดงลักษณะบนพื้นผิวโลก
- ข. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
- ค. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ
- ง. เป็นแผนที่แสดงเกี่ยวกับ ที่ราบ เนินเขา แม่น้ำ เป็นต้น

3. “สีเขียว” ในแผนที่หมายถึงข้อใด

- ก. ที่ราบสูง
- ข. ที่สูง หรือ ภูเขา
- ค. ที่ราบลุ่ม หรือ ป่าไม้
- ง. แหล่งน้ำ เช่น ทะเล ทะเลสาบ หนองน้ำ

4. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของแผนที่

- ก. ชื่อแผนที่
- ข. สัญลักษณ์
- ค. มาตราส่วน
- ง. ลักษณะภูมิประเทศ

5. ข้อใดไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญในการสืบค้นข้อมูลด้วยแผนที่

- ก. ความถูกต้อง
- ข. ความชัดเจน
- ค. ความน่าเชื่อถือ
- ง. ความซับซ้อนหลายมิติ

6. แผนที่แสดงป่าไม้ เส้นทางคมนาคม แหล่งทรัพยากร จัดอยู่ในแผนที่ประเภทใด

- ก. แผนที่เล่ม
- ข. แผนที่อ้างอิง
- ค. แผนที่ธรณีวิทยา
- ง. แผนที่เฉพาะเรื่อง

7. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของแผนที่

- ก. เป็นเครื่องมือแสดงเส้นทางเดิน
- ข. เป็นเครื่องมือในการวางผังเมือง
- ค. เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์
- ง. เป็นเครื่องมือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประชากรโลก

8. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วกางแขนทั้งสองข้าง ด้านหลังของเราจะเป็นทิศใดต่อไปนี้

- ก. ทิศใต้
- ข. ทิศเหนือ
- ค. ทิศตะวันตก
- ง. เป็นไปได้ทุกทิศ

9. ข้อใดไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญในการสืบค้นข้อมูลด้วยแผนที่

- ก. ความถูกต้อง
- ข. ความชัดเจน
- ค. ความน่าเชื่อถือ
- ง. ความซับซ้อนหลายมิติ

10. แผนที่มียุทธประโยชน์อย่างไร

- ก. ช่วยให้เดินทางด้วยความปลอดภัย
- ข. ช่วยให้การเดินทางง่ายขึ้นไม่หลงทาง
- ค. ทำให้เพื่อนร่วมทางเชื่อถือเราในการเดินทาง
- ง. ทำให้เพื่อนร่วมทางมั่นใจในการเดินทางไปกับเรา

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

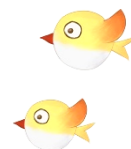
สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย (X) กำกับบาทลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 8 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

บรรณานุกรม

- ณัฐพร ยวงเงิน. (2560). **เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ (อจท.).
- บราส นิโคลัส. (ม.ป.ป.). **ฉลาดรู้ดูแผนที่**. กรุงเทพมหานคร : ดรีม พับลิชชิง.
- วิโรจน์ เอี่ยมเจริญ และคณะ. (2560). **Akson Thailand Atlas**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง,กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา. (2555). **สุดยอดโจทย์พิชิตสังคมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : ไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ.
- อาจารย์นิคม สุขมงคล. (2560). **ติวเข้มสังคมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพมหานคร : ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- อาจารย์เสรณีย์ แก้วสกุล. (ม.ป.ป.). **คู่มือเตรียมสอบ NT**. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร : ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- เอกรัตน์, อุดมพร และคณะ. (2558). **เก่งสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์.
- เอกรัตน์, อุดมพร และคณะ. (ม.ป.ป.). **เก่งสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์.

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง ความหมายและความสำคัญของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

-✓.....1. แผนที่ เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดหนึ่ง
-✓.....2. ข้อมูลในแผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพ และที่ตั้งของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นภาพแบบย่อส่วน
-×.....3. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออก แล้วกางแขนทั้ง 2 ข้าง ด้านหลังของเราจะเป็นทิศใต้
-✓.....4. เมื่อเราหันหน้าไปทางทิศตะวันออก แล้วกางแขนทั้ง 2 ข้าง ด้านซ้ายมือเราจะ เป็นทิศเหนือ และด้านขวามือจะเป็นทิศใต้
-×.....5. แผนที่ จะมีประโยชน์ในเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ
-✓.....6. ข้อควรรู้ในแผนที่ ได้แก่ รู้ทิศ , รู้วิธีการอ่านมาตราส่วน , รู้วิธีการอ่านแผนที่ , รู้วิธีการหาระยะในแผนที่ เป็นต้น
-✓.....7. การเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ที่เราไม่รู้จักหากเรามีแผนที่จะทำให้เราถึงจุดหมายได้รวดเร็วขึ้น
-✓.....8. แผนที่ ใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ เช่น ศึกษาชนิด คุณภาพ และการกระจายดิน ธรณีวิทยา ป่าไม้ เป็นต้น
-×.....9. ความสำคัญของแผนที่คือ ใช้ในการศึกษาสภาพอากาศ และการพยากรณ์อากาศของประเทศ
-✓.....10. สิ่งสำคัญอีกประการของแผนที่ คือ ใช้ในกิจการทางทหารโดยนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนยุทธศาสตร์ เช่น การเลือกที่ตั้งค่ายทหารต่าง ๆ เป็นต้น

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง ความหมายและความสำคัญของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของแผนที่ มา 10 ข้อ

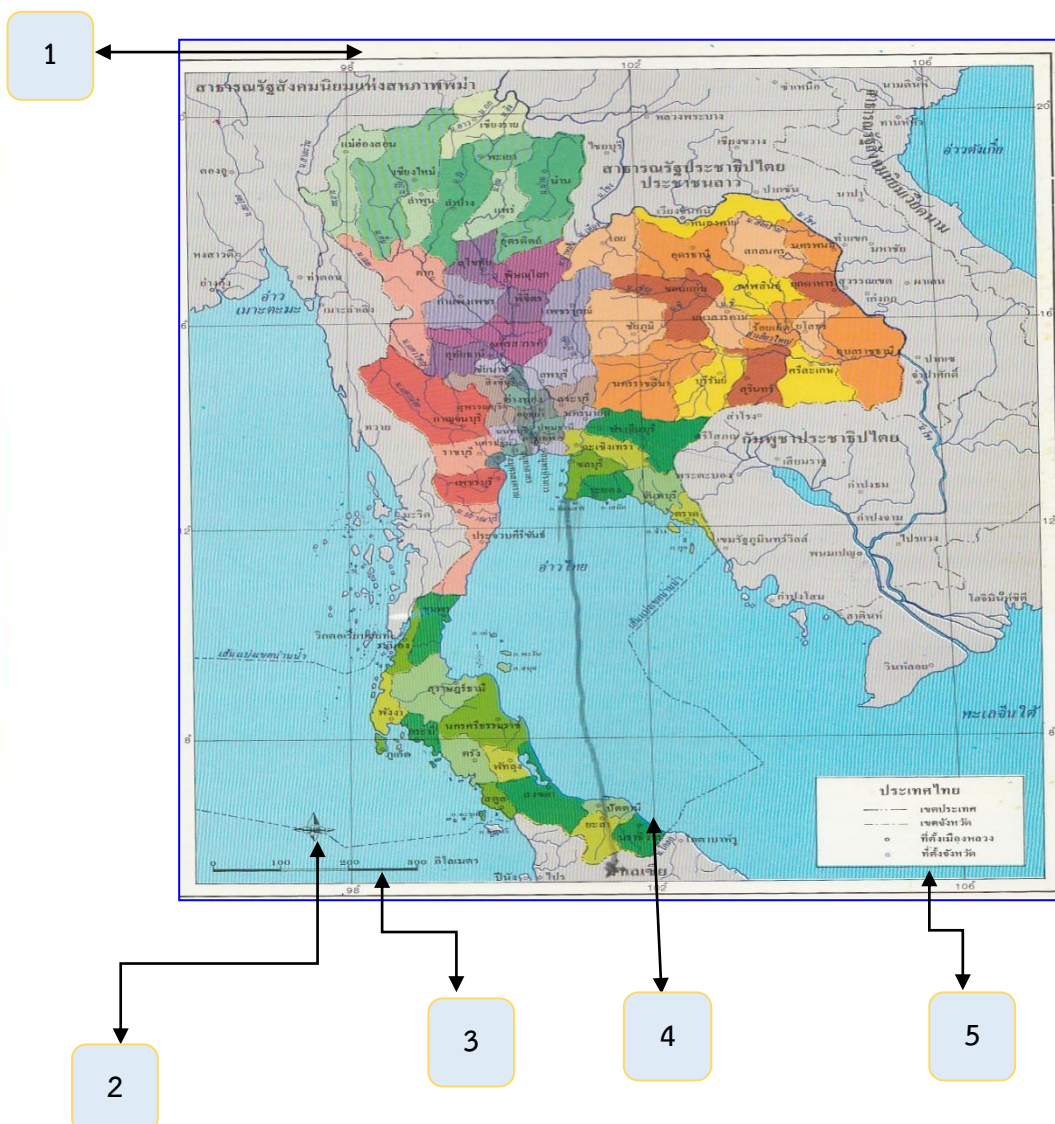
1. ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้แสดงเส้นทางคมนาคมในการเดินทาง เป็นต้น
2. ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แผนที่ที่มีประโยชน์ในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว การวางแผนการท่องเที่ยว
3. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนสร้างระบบสาธารณูปโภค
4. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
5. ใช้ในกิจการทางทหาร โดยนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนทางยุทธศาสตร์
6. ใช้ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ใช้เป็นข้อมูลในการสำรวจและปักปันเขตแดน เป็นต้น
7. ใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ เช่น ศึกษาชนิด คุณภาพ และการกระจายดิน ธรณีวิทยา ป่าไม้ เป็นต้น
8. ให้เราเข้าใจลักษณะภูมิประเทศซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์
9. ใช้ในการรายงานปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น แผนที่แสดงอุณหภูมि แผนที่แสดงการเคลื่อนที่ของพายุ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นต้น
10. เป็นประโยชน์สำหรับนักเดินทาง

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง องค์ประกอบของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาหมายเลขต่าง ๆ ในแผนที่ แล้วตอบคำถามข้อที่ 1-5
ว่าแต่ละหมายเลข คือองค์ประกอบใดของแผนที่

ภาพที่ 8 แผนที่ประเทศไทย
ที่มา : <https://www.google.com/search?q=แผนที่>

จากแผนที่ที่เพื่อน ๆ ได้ศึกษา หมายเลขต่าง ๆ คือองค์ประกอบใดของแผนที่บ้างคะ

- 1) หมายเลขที่ 1 คือ ขอบระวางของแผนที่
- 2) หมายเลขที่ 2 คือ ทิศ
- 3) หมายเลขที่ 3 คือ มาตราส่วนแผนที่
- 4) หมายเลขที่ 4 คือ เส้นลองจิจูด
- 5) หมายเลขที่ 5 คือ สัญลักษณ์ของแผนที่

ส่วนข้อ 6-10 ให้เพื่อน ๆ นำคำที่กำหนดให้มาเติมลงในช่องว่างให้ได้
ใจความที่สมบูรณ์

<u>เส้นละติจูด</u>	<u>เส้นลองจิจูด</u>	<u>สัญลักษณ์ของแผนที่</u>
<u>สีเขียว</u>	<u>ทิศ</u>	<u>ขอบระวางของแผนที่</u>
<u>มาตราส่วนแผนที่</u>	<u>องค์ประกอบของแผนที่</u>	<u>พิกัดภูมิศาสตร์</u>
		<u>สีฟ้าหรือสีน้ำเงิน</u>

- 6) เส้นลองจิจูด เป็นเส้นที่ลากในแนวตั้งฉาก จากขั้วโลกเหนือถึงขั้วโลกใต้
ทั้งหมดมี 360 เส้น ซีกโลกตะวันออก 180 เส้น และซีกโลกตะวันตก
180 เส้น
- 7) เส้นละติจูด เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 180 เส้น โดย
แบ่งซีกโลกเหนือ 90 เส้น และซีกโลกใต้ 90 เส้น
- 8) สีฟ้าหรือสีน้ำเงิน เป็นสัญลักษณ์ในแผนที่แทนด้วยแหล่งน้ำ เช่น ทะเล
ทะเลสาบ หนองน้ำ เป็นต้น
- 9) องค์ประกอบของแผนที่ สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนแผ่นแผนที่ โดยมี
จุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ใช้งานแผนที่ได้ทราบรายละเอียดอย่างเพียงพอในเรื่องที่
ต้องการศึกษา
- 10) ขอบระวางของแผนที่ เส้นกั้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่
โดยมีตัวบอกค่าละติจูด ลองจิจูดไว้ด้วย

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2.2

เรื่อง องค์ประกอบของแผนที่

-✓.....1. ชื่อแผนที่ระบุว่าเป็นแผนที่เรื่องอะไร เพื่อนำไปใช้ได้ถูกต้องและตรงกับความต้องการ
-✓.....2. ขอบระวางของแผนที่ คือ เส้นกันที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่ โดยมีตัวบอกค่าละติจูด ลองจิจูดไว้ด้วย
-x.....3. มาตราส่วนในแผนที่มีทั้งหมด 5 ประเภท
-x.....4. เส้นละติจูดหรือเรียกอีกอย่าง คือ เส้นเมริเดียน
-✓.....5. มาตราส่วนในแผนที่ได้แก่ มาตราส่วนเศษส่วน มาตราส่วนเส้นบรรทัด และมาตราส่วนคำพูด
-✓.....6. เส้นละติจูด คือ เส้นขนาน เป็นเส้นสมมติที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 180 เส้น
-x.....7. เส้นละติจูด แต่ละเส้นจะห่างกัน 1.5 องศา และทุกเส้นจะขนานกัน และมีความยาวเท่ากัน
-✓.....8. ทิศ ในแผนที่จะกำหนดให้ส่วนบนสุดของแผนที่ คือ ทิศเหนือ ส่วนล่างเป็นทิศใต้ ทางขวามือของแผนที่เป็นตะวันออก และทางซ้ายมือของแผนที่เป็นทิศตะวันตก
-✓.....9. สัญลักษณ์ในแผนที่ คือ เครื่องหมายที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ บนผิวโลก ซึ่งมีรูปร่างคล้ายของจริง และรูปลักษณะที่ประดิษฐ์ขึ้น ทำให้ลักษณะที่แสดงชัดเจน ได้แก่ การใช้เครื่องหมาย และการใช้สี
-x.....10. สัญลักษณ์ในแผนที่สีฟ้าหรือสีน้ำเงินหมายถึงที่ราบสูง

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ประเภทของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในวงกลมหน้าข้อความที่ถูกต้อง

1. เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น ๆ

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

2. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

3. เป็นแผนที่ที่แสดงป่าไม้ , เส้นทางคมนาคม

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

4. เป็นแผนที่ที่แสดงลุ่มแม่น้ำหลักในประเทศไทย

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

5. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

6. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นโลก

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

7. เป็นแผนที่ที่แสดงเฉพาะสิ่งที่สนใจในบริเวณพื้นที่ภูมิศาสตร์

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

8. เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะต่าง ๆ เช่น การเมือง วัฒนธรรม เป็นต้น

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

9. เป็นแผนที่ที่แสดง ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา เกาะ แม่น้ำ เป็นต้น

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

10. เป็นแผนที่ที่แสดงความหนาแน่นของประชากร

แผนที่อ้างอิง

แผนที่เฉพาะเรื่อง

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3.2

เรื่อง ประเภทของแผนที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

-✓.....1. แผนที่อ้างอิง เป็นแผนที่ที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่นๆแผนที่
-✓.....2. แผนที่เฉพาะเรื่อง เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะตามจุดมุ่งหมาย
-✓.....3. แผนที่ภูมิประเทศ คือ แผนที่ที่ใช้แสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก
-×.....4. แผนที่อ้างอิงที่สำคัญได้แก่ แผนที่แสดงป่าไม้ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม
-×.....5. การแสดงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก เช่น ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา แม่น้ำ เกาะ คือแผนที่เฉพาะเรื่อง
-✓.....6. การแสดงเขตการปกครอง ความหนาแน่นของประชากร เป็นแผนที่เฉพาะเรื่อง
-×.....7. แผนที่ที่แสดงลักษณะต่าง ๆ เช่น การเมือง วัฒนธรรม จัดเป็นแผนที่อ้างอิง
-✓.....8. แผนที่เฉพาะเรื่องเป็นแผนที่แสดงเฉพาะสิ่งที่สนใจในบริเวณภูมิศาสตร์ต่าง ๆ
-✓.....9. แผนที่ที่แสดงถึงเศรษฐกิจ การเกษตร หรือลักษณะเฉพาะของเมือง จัดเป็นแผนที่เฉพาะเรื่อง
-×.....10. แผนที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะของเมือง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และเส้นทางคมนาคม จัดเป็นแผนที่อ้างอิง

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย (X) กากบาทลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		
2.	X			
3.		X		
4.				X
5.			X	
6.				X
7.			X	
8.	X			
9.				X
10.				X
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 6 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย (X) กำกับบาทลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	X			
2.		X		
3.			X	
4.				X
5.				X
6.				X
7.				X
8.			X	
9.	X			
10.		X		
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

สรุป ☐ ผ่านเกณฑ์

☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ได้คะแนน.....คะแนน

ทำได้ 8 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

ตารางบันทึกคะแนนผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
ก่อนเรียน	10	
หลังเรียน	10	
ผลการพัฒนา		

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

ตารางบันทึกคะแนนใบกิจกรรม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบกิจกรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
ใบกิจกรรมที่ 1.1		
ใบกิจกรรมที่ 1.2		
ใบกิจกรรมที่ 2.1		
ใบกิจกรรมที่ 2.2		
ใบกิจกรรมที่ 3.1		
ใบกิจกรรมที่ 3.2		
ผลการพัฒนา		

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
(นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน)

ประวัติผู้จัดทำ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ	นางวิลาวรรณ แสงสีเงิน
วัน/เดือน/ปี เกิด	22 ธันวาคม 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 259/61 ถนนผังเมือง 4 ซอยอุโชคชัย 2 ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านยะหา ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 95120

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านบาโหย ตำบลบาโหย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนยะหาศิรยานุกูล ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
มัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนยะหาศิรยานุกูล ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
ปริญญาตรี	สถาบันราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เอกสังคมศึกษา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนบ้านบาโหย ตำบลบาโหย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2549	พนักงานราชการ โรงเรียนบ้านยะหา ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน	ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านยะหา ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

